

Asia: VN/599/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kansanterveyden mittarit ovat punaisella. Aikuisista suomalaisista suurin osa on ylipainoisia tai lihavia ja pienimpienkin lasten lihavuus lisääntyy. Yhdeksän kymmenestä aikuisesta saa ruokavaliostaan liikaa suolaa. Myös rasvan laatu on suomalaisen ruokavalion haaste. Tämä vaikuttaa sekä kansanterveyteen että sairauksien hoidon kautta myös kansantalouteen. Kansansairauksien ehkäisyssä ja hoidossa ravitsemuksella on keskeinen rooli, lihavuus on esimerkiksi uniapnean taustalla vaikuttava merkittävä syy.

Sokerin lisäksi on puututtava suolan ja kovan rasvan saantiin. Ensi hallituskaudella on perustettava työryhmä, joka valmistelee ja toimeenpanee laaja-alaisen terveysveron kansanterveyden edistämiseksi. Asiasta on tehtävä kirjaus hallitusohjelmaan. Nyt esitetty veromalli ei sovellu sellaisenaan laaja-alaisen terveysveromallin pohjaksi.

Terveyttä edistävä veromalli tekee terveyden kannalta paremmista valinnoista edullisempia ja runsaasti lisättyä sokeria, suolaa ja kovaa rasvaa sisältävistä tuotteista vähemmän houkuttelevia. Tällainen veromalli ohjaa elintarviketeollisuutta tuottamaan terveellisempiä elintarvikkeita.

Pelkkä sokerivero on kansanterveyden näkökulmasta liian kapea-alainen. Sokerin lisäksi verotuksessa on otettava huomioon myös suola ja rasvan laatu.

Veron tulee ohjata elintarviketeollisuutta kehittämään terveellisempiä tuotteita ja samalla kannustaa kuluttajaa valitsemaan terveellisempi vaihtoehto. SOSTE esittää, että nyt luonnoksessa kaavaillun portaikon ylintä veroluokkaa kiristetään nyt esitetystä tasosta. Kannatamme tätä, sillä riittävän kireä verotus kannustaa teollisuutta valmistamaan sokerittomia juomia valmisteveron välttämiseksi. Toisaalta paljon sokeria sisältävien juomien korkea vero näkyy kuluttajahinnoissa ja

sitä kautta kulutusvalinnoissa. Verositykseen sisältyvä terveysohjaus on kannatettavaa, mutta veropohja on liian kapea, eikä se kannusta riittävästi verotasolta toiseen siirtymistä. Portaikkoja tulee olla vähemmän, esimerkiksi kolme, jotta verotasolta toiselle siirtymisessä on vahvempi taloudellinen kannustin. Lisäksi terveysperusteisessa verotuksessa tulee olla nollaveroluokka ainakin makeuttamattomille ja maustamattomille vesille ja kivennäisvesille. Kuluttajalla on suurempi kannustin valita sokeriton juoma, jos sen hinta on edullisempi kuin sokerillisen juoman.

Suomalaisten selvä enemmistö haluaa, että yhteiskunta ryhtyy rajoittamaan epäterveellisten elintarvikkeiden tarjontaa ja kulutusta. SOSTEn, Yksi elämä -verkoston (nykyään Tarttumattomien sairauksien järjestöverkosto) ja Terve Paino ry:n teettämän kyselytutkimuksen perusteella (Taloustutkimus, marraskuu 2020) yli puolet suomalaisista (53 prosenttia) kannatti siirtymistä elintarvikkeiden terveysperusteiseen verotukseen. Kolmasosa (33 prosenttia) vastusti ajatusta. Peräti 58 prosenttia suomalaisista kannatti sokeriveroa runsaasti sokeria sisältäville tuotteille.

Mustonen Satu
Hengityслиitto